

STRESZCZENIE

Rozprawa doktorska: Cechy architektury współczesnych szkół podstawowych, które mogą wspomagać funkcjonowanie uczniów ze spektrum autyzmu.

Celem rozprawy jest identyfikacja cech architektury współczesnych szkół podstawowych, które mogą wspomagać funkcjonowanie uczniów w spektrum autyzmu. Zakres badań obejmuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną oraz elementy architektury.

Przedmiotowe cechy architektury zostały wybrane na podstawie badań literaturowych. Następnie zidentyfikowano je w trzydziestu szkołach podstawowych i oceniono za pomocą ankiety z udziałem ekspertów. Ocena obejmowała sześć cech architektury zidentyfikowanych na charakterystycznych rzutach szkoły. Jej wyniki opisano dla piętnastu szkół, w których co najmniej cztery cechy uzyskały ocenę pozytywną. Studium uzupełniono o dodatkową cechę, dotyczącą przestrzennego zróżnicowania miejsc kontaktu społecznego, które zidentyfikowano za pomocą zdjęć.

W ramach wielokrotnego studium przypadków. Zidentyfikowano rozwiązania projektowe dotyczące podziału szkoły na mniejsze jednostki edukacyjne. Jednostki edukacyjne powinny mieć własne przestrzenie wspólne, które mogą stanowić strefy przejściowe pomiędzy miejscami o dużej różnicy ekspozycji na bodźce. Wskazano również potrzebę zapewnienia krótkich i czytelnych dojść od wejść oraz oddzielania funkcji głośnych od miejsc nauki i odpoczynku. Ponadto zidentyfikowano elementy architektoniczne sprzyjające czasowemu wycofaniu, regulacji kontaktu społecznego oraz uczestnictwa w aktywnościach grupowych. Należą do nich wydzielone pomieszczenia, nisze i osłonięte siedziska. Elementy pozwalające na korzystanie z przestrzeni w taki sposób powinny być dostępne dla uczniów i zlokalizowane w pobliżu codziennych aktywności ucznia.

Wykazano, że zidentyfikowane rozwiązania projektowe mogą wspomagać funkcjonowanie uczniów w spektrum autyzmu w szkołach podstawowych. Wyodrębnione rozwiązania przestrzenne wskazują na znaczenie architektury jako jednego z czynników mogących wspierać ucznia w środowisku szkolnym.

ABSTRACT

Doctoral thesis: Architectural features of contemporary primary schools that may support the functioning of pupils on the autism spectrum.

This thesis aims to identify architectural features of contemporary primary schools that may support the functioning of pupils on the autism spectrum. The research examines the functional and spatial organisation of school buildings and their architectural elements.

The architectural features were selected through a review of the literature. They were then identified in thirty primary schools and assessed through an expert survey. The assessment covered six architectural features identified in representative school floor plans. The results were reported for fifteen schools in which at least four features received a positive assessment. The study also examined an additional feature: the spatial diversity of places for social interaction, identified from photographs.

The multiple-case study identified design solutions for dividing schools into smaller educational units. These units should have their own shared spaces, which can serve as transition zones between areas with substantially different levels of sensory stimulation. The findings also indicated the need for short routes from entrances that are easy to navigate, and for separating areas for noisy activities from spaces for learning and rest. Architectural elements supporting temporary withdrawal, regulation of social contact and participation in group activities were also identified. These include separate rooms, alcoves and screened seating. Such elements should be accessible to pupils and located close to where their daily activities take place.

The findings indicate that the identified design solutions may support the functioning of pupils on the autism spectrum in primary schools. These spatial solutions highlight the role of architecture as one of the factors that can support pupils in the school environment. The inability to conduct surveys with people on the autism spectrum limited direct insight into users' perspectives. The conclusions therefore draw on qualitative analyses and expert assessment. The direct impact of these solutions on pupils' functioning requires further empirical verification.